

over for deres styrelseschefer at understrege de synspunkter, der er udtrykt i statsministerens skrivelse af 1. oktober forrige år, som man så stærkt har fremhævet ved denne lejlighed.“ (*Folketingets forhandlinger* 1948-49, spalte 2556).

Ved omhyggelig gennemlæsning af denne skrivelse vil man se, at den indeholder hjemmel for samtlige de ovenfor under punkt 13 opstillede regler. Særligt bemærkes, at den indskærper, at der ikke kan være tale om at afholde udgifter på „forventet samtykke fra finansudvalget“. Udvalgets tilslutning må foreligge *forud*, og henvendelse til udvalget må derfor ske så betids, at sagens afgørelse ikke er præjudiceret.

Det bemærkes, at statsministeren udtaler, at han føler sig overbevist om, at de angivne retningslinjer også hidtil er blevet fulgt af administrationen — at der altså er tale om en *sædvanemæssig hjemlet ordning*.

17. Den 26. september 1962 sendte folketingets finansudvalg finansministeren sålydende skrivelse:

„I skrivelse af 23. august 1962 til finansudvalget (aktstykke nr. 878) angående udbygningen af Danmarks tekniske højskole og Danmarks ingeniørakademi på Lundtoftesletten har undervisningsministeren bl. a. anført, at der for en planmæssig afvikling af byggeriet „må indgås kontraktmæssige forpligtelser, der ligger ud over de til enhver tid faktisk på finansloven eller til lægsbevillingsloven optagne bevillinger“, og at det forudsættes, „at de givne rammebevillinger indebærer hjemmel til dækning af projekteringsudgifter også vedrørende bygninger og anlæg, der endnu ikke har kunnet søges bevilling til“.

Det er finansudvalgets opfattelse, at der ved de citerede udtalelser indføres en bevillingspraksis, som er mere vidtgående end den praksis, der hidtil har været anvendt, og som griber ind i den absolutte ret til at fastlægge statens udgifter, hvilken ret alene tilkommer folketinget, jfr. grundlovens § 46, stk. 2.

Finansudvalget skal derfor med henvisning til det foran anførte henstille til finansministeren at foranledige, at sager, som forelægges finansudvalget, og som vedrører udgifter, der skal afholdes over flere finansår, indeholder en anmodning om til-

slutning til inden for et angivet rammebeløb at måtte iværksætte det pågældende arbejde og afholde den del af rammebeløbet, som forventes udbetalt i det løbende finansår på forventet efterbevilling. Rammebeløbet bør specificeres i en række hovedposter, og ændringer i projektet, som medfører forskydninger i disse hovedposter, bør kun foretages med finansudvalgets tilslutning.

Henvendelsen til finansudvalget bør endvidere indeholde oplysning om rammebeløbets fordeling på de finansår, som arbejdet strækker sig over.

Det tilføjes, at finansudvalget forventer at modtage underretning om, hvad der herefter passerer i nærværende sag.“

Selv om denne skrivelse umiddelbart angår specielle spørgsmål, er den af interesse derved, at den giver udtryk for finansudvalgets omsorg for at værne folketingets absolutte ret til at fastlægge statens udgifter. Endvidere dokumenterer den, at reglerne om afholdelse af ubevilgede udgifter ikke må vige for indgåede kontraktlige forpligtelser, jævnfør hertil min hermed overensstemmende fremstilling i *Dansk Statsforfatningsret* II (1960) § 189.

18. Statsrevisorerne har ved adskillige lejligheder påtalt afholdelse af ubevilgede udgifter, når finansudvalgets tilslutning ikke foreligger, se f. eks. *Betænkning over Statsregnskabet for 1960-61*, s. 165, 167, 168 og 267-69, *Betænkning 1959-60*, s. 204, *Betænkning 1958-59*, s. 186. Da statsrevisorerens bemærkninger imidlertid er affattet under henvisning til konkret foreliggende situationer, er det vanskeligt uden indgående undersøgelser af de konkrete tilfælde med sikkerhed at formulere de almindelige retssynspunkter, hvorpå bemærkningerne hviler.

19. Rationelle overvejelser med støtte i vor grundlovs bærende principper taler til støtte for, at de ovenfor under punkt 13 opstillede sædvanemæssigt hjemlede regler fastholdes uafkortet. Det er klart, at grundlovens § 46 (2) ikke kan opfyldes til punkt og prikke efter ordene. Men den modifikation, som nødvendighedens lov påbyder, bør ikke gå videre end nødvendigt og bør især ikke antaste den forfatningsretlige idé, der ligger til grund for grundlovens ord.

Hvad er da denne idé? At sikre folke-